

Avauksia taloussosiaalityöstä

PRO SOS –osahankkeen päätösseminaari, Koske

26.3.2019, Jyväskylä

Yliopistonopettaja, YTT Viitasalo Katri

Jyväskylän yliopisto, Kokkolan yliopistokeskus Chydenius

Esityksen sisältö:

- Taloussosiaalityön idea, juuret & viitekehys
- Taloussosiaalityö näkökulmana toimeentulo-ongelmiin sosiaalityön kehittämisessä

Mistä taloussosiaalityössä on kysymys?

- Taloussosiaalityöllä pyritään *vahvistamaan taloudellisesti heikossa tai haavoittuvassa asemassa olevien taloudellista toimintakykyä*. (Sherraden 2010; Wolfsohn & Michaeli 2014)
- Taloussosiaalityö (*Financial Social Work*) on orientaatio, jota sosiaalityöntekijät, sosiaalialan kouluttajat ja sosiaalityön tutkijat ovat lähteneet kehittämään yhdessä (Despard & Chowa 2010).
- Muuttuva toimintaympäristö ja tarve taloudelliselle avulle sekä kotitalouksien velkaantuminen synnyttävät osaltaan tarvetta kehittää sosiaalityötä ja etsiä uusia lähestymistapoja köyhyyden ja eriarvoisuuden vastaiseen toimintaan.

Toimeentulo-ongelmat – kyse on muustakin kuin rahasta

Arkisen elämän
ongelmavyöhdit

Kadonnut usko omiin
kykyihin ja tulevaisuuteen

Eriarvoisuus

Työttömyys
työelämän
joustamattomuus

Syrjäytyminen
marginalisaatio

Arvottomuuden tunne

Häpeä syyllisyys

Taloudellisen avun
tarve, perusturvan
riittämättömyys

Velat pikavipit

Köyhyys
tulottomuus

Ylisukupolvinen
huono-osaisuus

Toivottomuus

Neuvottomuus

Taloussosiaalityö eri elämäntilanteissa

Nuoruus, muutto pois kotoa, av(i)oero, yksinhuoltajuus, sairastuminen perheessä, maahanmuutto, eläkkeelle jääminen

- Taloussosiaalityötä: ennaltaehkäisevä neuvonta ja ohjaus, yksilö- tai ryhmämuotoista toimintaa, myös (harkinnanvarainen ja ennaltaehkäisevä) toimeentulotuki
- Millaisina palveluina: eri yhteyksissä, esimerkiksi sosiaali-, terveys- ja hyvinvointikeskukset, koulut, neuvolat, sairaalat, ikäkeskukset, nuorisoasemat, yhdistykset

Velat, pienet tulot, huoli & ahdistuneisuus rahavaikeuksien vuoksi, yllättävä taloudellinen kuormitus, päihde- tai peliriippuvuuden tai sairauden vaikutus

- Taloussosiaalityötä: yksilö- tai ryhmämuotoista tukea taloudenhallintaan, arkisiin taloudenpidon ja muihin elämänhallinnan taitoihin, mini-interventiot, motivointi, velka- ja talousneuvonta (ja ohjaus), sosiaalinen luototus
- Millaisina palveluina: matalan kynnyksen palvelut, nettipalvelut, jalkautuva toiminta

Velkaantuneisuus, tulottomuus, pitkäaikaiset rahavaikeudet, päihde- ja peliriippuvuus, (mielen-) terveysongelmat, asumisongelmat

- Taloussosiaalityötä: yksilökohtainen tuki ja neuvonta, vertaistuki, välitystili, yhteisölliset työmuodot, kuntouttava toiminta, verkostotyöskentely
- Millaisina palveluina: suunnitelmallisena sosiaalityön palveluna, yhteistyössä eri viranomaisten ja asiantuntijoiden kanssa (esimerkiksi asumisen tuki)

Taloussosiaalityön teematyöpajat: Osaamista on vahvistettu hyödyntämällä ryhmämuotoisia työmenetelmiä, talous- ja velkaneuvonnan tietoa sekä kehittämällä käytännön työkaluja sosiaalialalle . Keskeistä on ollut myös menetelmien kokeileminen ja soveltaminen.

Taloussosiaalityön
kehittämisen
avauksia

Fyrkkaa ja fiilistä –kurssi:
Ryhmämuotoinen toimintamalli talouden- ja elämänhallinnan vahvistamiseksi, suunnattu erityisesti 18-30 –vuotiaille (Aikuissosiaalityön ja talous- ja velkaneuvonnan yhteistyössä kehittämä, Tampere)

Talousneuvontakiertue: Ryhmämuotoinen toimintamalli, joka toteutettu jalkautuvan taloudenhallinnan kiertuepäivinä (Aikuissosiaalityö, Tampereen kaupunki, Osallistavan sosiaaliturvan hanke)

- Köyhyyden ja eriarvoisuuden vastainen sosiaalityö on yhteiskunnallisesti merkityksellinen tehtävä, jossa tarvitaan erityistä osaamista ja osaamisen kehittämistä (Krumer-Nevo ym. 2010; Birkenmaier & Curley 2009). Uusien osaamisalueiden ja toimintamallien käyttöönotto edellyttää riittäviä resursseja ja mahdollisuuksia kehittää toimintaa ammatillisesti.

Osaamisen vahvistaminen ja rakenteellisen sosiaalityön keinot

- Kela-kunta yhteistyö (PRO SOS-hanke)
- Taloussosiaalityö osana Maku-sote valmistelutyötä
- Taloussosiaalityö tulevaisuuden orientaationa –vaikuttamistyö
- Taloussosiaalityö koulutuksessa
- Tutkimustiedon tuottaminen (suomalaisesta) taloussosiaalityöstä

<http://www.prosos.fi/>

Kiitos!

katri.viitasalo@chydenius.fi

Lähteet:

Birkenmaier, J. & Curley, J., 2009, Financial Credit: Social Work's Role in Empowering Low-Income Families. *Journal of Community Practice*, 17:251-268, 2009.

Despard, M. & Chowa, G.A.N., 2010, Social workers' interest in building individuals' financial capabilities. *Journal of Financial Therapy*, 1(1), 23-41.

Krumer-Nevo, M., Weiss-Gal, I. & Monnickendam, M., 2009, Poverty-Aware Social Work Practice - A Conceptual Framework for Social Work Education. *Journal of Social Work Education*, Vol. 45, No. 2, 225-242.

Sherraden M., 2010, Financial Capability: What is It, and How Can It Be Created? University of Missouri St. Louis Center for Social Development. CSD Working Paper 10-17.

Wolfsohn, R. & Michaeli, D., 2014, Financial Social Work. *Encyclopedia of Social Work*. DOI: 10.1093/acrefore/9780199975839.013.923

